

Justitiedepartementet
Migrationsenheten

Remissvar avseende 2021:54 Ändrade regler i medborgarskapslagen

Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck, vid Länsstyrelsen Östergötland (nedan Nationella kompetensteamet) yttrar sig med utgångspunkt i det nationella uppdraget att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck och utgår i svaret från kunskap och erfarenheter från arbetet med uppdraget samt möten med barn och vuxna utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Nationella kompetensteamet finner att betänkandet till stora delar inte är relevant för detta arbete och yttrar sig således enbart kring den del som rör skyddet av de som utsatts för hedersrelaterad brottslighet.

11.3 Hur kan barns rättigheter stärkas?

11.3.1 Bestämmelserna bör utökas för att skydda barn

Nationella kompetensteamet välkomnar utredningens förslag och finner det mycket angeläget att utöka bestämmelserna med krav på barns samtycke samt att befrielse från svenskt medborgarskap inte får strida mot barnets bästa. Nationella kompetensteamet delar utredningens bedömning att bestämmelser om samtycke bör gälla även barn som saknar hemvist i Sverige. Det är också av yttersta vikt att samtycket och barnets bästa utreds ordentligt, i enlighet med vad utredningen föreslår.

11.3.2 Bestämmelserna ska utökas med särskilda villkor till skydd för barns medborgarskap

Nationella kompetensteamet instämmer i förslaget och ser att det är viktigt att bestämmelserna inte enbart kräver ett samtycke utan också en utredning kring barnets bästa. Detta inte minst utifrån det som nämns i förslaget kring barn som har särskilt svårt att framföra sina ståndpunkter samt utifrån att även yngre barns inställning ska inhämtas och tillmätas betydelse. Nationella kompetensteamet anser att en sådan utredning ska omfatta även andra i familjen, till exempel om ansökan gäller en hel familj eller om det endast är barnet i fråga vars medborgarskap berörs av ansökan. Utredningen ska rutinmässigt undersöka grunderna för ansökan och bör innehålla frågor om huruvida det finns risk för att barnet ska utsättas för skadliga sedvänjor så som könsstympning, barnäktenskap eller liknande, och om det finns en rimlig förklaring till att barnets medborgarskap ska avsägas.

Nationella kompetensteamet vill när det gäller inhämtande av samtycke betona att ett telefonsamtal med barnet inte kan anses tillräckligt för att utreda samtycket. Det gör det betydligt svårare att kontrollera under vilka förhållanden samtalet förs och i vilken mån barnet kan tala fritt, i jämförelse med om barnet infinner sig till möte hos Migrationsverket, på

ambassad eller liknande samtal med handläggare. Viktigt är också att den som utreder barnets samtycke och barnets bästa har kunskap om barns utveckling, behov och förmåga samt kompetens att samtala med barn och utreda barns situation. Därtill är det önskvärt att handläggare som har den typen av samtal har förkunskap om hedersrelaterat våld och förtryck samt den beroendeställning och komplexa situation som barn i en hederskontext befinner sig.

Nationella kompetensteamet ställer sig mycket positivt till att underlag ska inhämtas från socialtjänsten, som ett led i att fastställa vad som är det bästa för barnet. Nationella kompetensteamet anser att en kontakt även bör ske med UD KC¹ för att stämma av att det inte finns något aktuellt ärende rörande barnet, eller något annat barn i familjen. Det rör så pass få ärenden per år att det är rimligt att denna säkerhetsåtgärd bör vidtas.

11.4 Ytterligare justeringar av bestämmelserna om befrielse

11.4.2 Befrielse kan vägras om ansökan inte görs av fri vilja

Nationella kompetensteamet delar utredningens förslag att även vuxna personer som utsätts för påtryckningar att avsäga sig sitt medborgarskap måste skyddas. Liksom när det gäller barn är det viktigt att den som utreder ärendet har relevant kompetens, vilket också kan innefatta kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck.

11.5 Ändring av beslut om befrielse från svenskt medborgarskap

11.5.2 Återkallelse av beslut om befrielse

Nationella kompetensteamet instämmer i utredningens förslag och slutsats att befrielse från medborgarskap kan få långtgående och oönskade konsekvenser, inte minst för barn. Nationella kompetensteamet finner det särskilt viktigt att den som själv är förhindrad att ansöka om återkallelse kan ta hjälp av ombud.

Ärendets beredning

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, utöver beslutande, följande deltagit: Biträdande enhetschef Mikael Hellgren samt sakkunnig Matilda Eriksson, Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ann Holmlid
Länsråd

Sara Bäckström
Sakkunnig hedersrelaterat våld och förtryck

¹ Utrikesdepartementet, Enheten för konsulära och civilrättsliga ärenden

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.